

Robert Kościelniak, Józef Kiszka

Zakład Botaniki Instytutu Biologii Akademii Pedagogicznej w Krakowie
31–054 Kraków, ul. Podbrzezie 3
rkosciel@ap.krakow.pl

Received: 21.06.2007

Reviewed: 25.06.2007

NOWE I RZADKIE GATUNKI POROSTÓW (*LICHENES*) W BIESZCZADZKIM PARKU NARODOWYM I JEGO OTULINIE – CZĘŚĆ IX

**New and rare lichen species in the Bieszczady National Park
and its environs – Part IX**

Abstract: The paper presents 12 new lichen species and 1 non-lichenized fungus from the Polish part of the “Eastern Carpathians” Biosphere Reserve.

Wstęp

Podczas badań terenowych prowadzonych w Bieszczadzkim Parku Narodowym w roku 2006 odszukano 12 nowych gatunków porostów oraz 1 gatunek grzyba naporostowego. W podanym niżej wykazie zamieszczono nazwę gatunkową, siedlisko, stanowisko – które określono nazwą obwodu ochronnego, miejscowości, potoku lub wzniesienia oraz wysokość w m n.p.m. Za stanowiskiem podano numer kwadratu (1km x 1km) wg uszczegółowionej siatki ATPOL-u. Nazwy gatunkowe przyjęto zasadniczo za Bielczyk i in. (2004) i Fałtynowiczem (2003). Zebrane okazy porostów są złożone w zielniku Zakładu Botaniki Instytutu Biologii AP w Krakowie (KRAP-L). Symbolem „+” poprzedzono nazwę grzyba nielichenizującego.

Wykaz gatunków

Arthonia byssacea (Weigel) Almq. – Kora jaworu. Bereżki – dolina potoku Caryńskiego, 660 m n.p.m., FG6916. Gatunek przywiązany do dużych kompleksów leśnych. W Karpatach Wschodnich podawany z Ukrainy i Rumunii (Kon-

dratyuk i in. 2003), a także z Polski z okolic Arłamowa (Kiszka 1994). Gatunek wymierający w Polsce (Cieśliński i in. 2003).

Bacidia beckhausii Körb. – Kora jarzębiny. Kińczyk Bukowski, zbocze NE pod polaną, 1100 m n.p.m., GG7029. W Karpatach Wschodnich znany dotychczas z Ukrainy (Kondratyuk i in. 2003). W Polsce gatunek uznawany za narażony na wymarcie (Cieśliński i in. 2003).

Caloplaca xantholyta (Nyl.) Jatta – Skalka piaskowcowa nad brzegiem potoku. Dolina potoku Prowcza w pobliżu kamieniołomu, 711 m n.p.m., FG6911. Gatunek związany z pionowymi ściankami skalnymi w miejscach zacienionych. W Karpatach Wschodnich znany z pojedynczych stanowisk na Ukrainie i w Rumunii (Kondratyuk i in. 2003) oraz z Bieszczadów Niskich (Kościelniak 2004).

Chrysotrix candelaris (L.) J. R. Laundon – Kora jaworu nad potokiem. Dolina Rzeczyca, 710 m n.p.m., FG 6964. Rozproszony w Karpatach Wschodnich na nielicznych stanowiskach (Kondratyuk i in. 2003). W polskich Bieszczadach znany z dwóch stanowisk w okolicach Ustrzyk Dolnych (Kościelniak 2004). Gatunek przywiązany do dużych kompleksów leśnych, w Polsce na granicy wymarcia (Cieśliński i in. 2003).

Ionaspis lacustris (With.) Lutzoni – Kamień piaskowcowy w korycie potoku. Dział – potok pod Mylnów Wierchem, 860 m n.p.m., FG6857. W Karpatach Wschodnich notowany dotychczas w latach 30. XX wieku na jednym stanowisku w okolicach Użgorodu na Ukrainie (Kondratyuk i in. 2003). W Polsce gatunek znany z nielicznych stanowisk, głównie z XIX i pierwszej połowy XX wieku (Fałtynowicz 2003).

Micarea misella (Nyl.) Hedl. – Drewno murszejącego pnia. Tarnawa Niżna, torfowisko, 670 m n.p.m., GG6059. W Karpatach Wschodnich gatunek znany z pojedynczych stanowisk na Ukrainie i w Rumunii (Kondratyuk i in. 2003).

Micarea nigella Coppins – Drewno murszejącego pnia w buczynie. Potok Syhłowaty, 820 m n.p.m., GG7110. W Karpatach Wschodnich notowany na Ukrainie (Kondratyuk i in. 2003).

Miriquidica griseoatra (Flot.) Hertel & Rambold – Skalka piaskowcowa na połoninie. Połonina Wetlińska, rumosz skalny pod Rohem, 1190 m n.p.m., FG5897. W Karpatach Wschodnich znany dotychczas z Ukrainy i Rumunii (Kondratyuk i in. 2003).

+ *Mycocalicium subtile* (Pers.) Szatala – Drewno bukowej kłody. Dział, zbocze SW na Moczarnem, buczyna, 920 m n.p.m., FG6835. W Karpatach Wschodnich gatunek notowany przed 1960 r. na Ukrainie, Słowacji i w Rumunii (Kondratyuk i in. 2003). W polskiej części dotychczas nieznany.

Parmeliopsis hyperopta (Ach.) Arnold – Kora buka w miejscu odsłoniętym. Kiczera k. Małej Rawki, las na garbie, 1210 m n.p.m., FG6960. W Karpatach Wschodnich nie notowany, dotychczas tylko z ich polskiej części (Kondratyuk i in. 2003).

Schaereria fuscocinerea (Nyl.) Clauzade & Cl. Roux – Skałki piaskowcowe. Rozsypaniec, 1220 m n.p.m., GG7005. Gatunek znany w Karpatach Wschodnich z pojedynczych stanowisk w Rumunii i Słowacji z 1926 i 1972 roku (Kondratyuk i in. 2003).

Trapelia corticola Coppins & P. James – Murszejące drewno jodły. Połoni-na Wetlińska, zbocze NE, dolina potoku nad Suchymi Rzekami, 710 m n.p.m., FG5876. Z Karpat Wschodnich znany dotychczas z Ukrainy (Kondratyuk i in. 2003). W Polsce notowany na kilku stanowiskach (Fałtynowicz 2003).

Verrucaria atroviridis Servít ex J. Nowak & Tobol. – Kamienie piaskowcowe opłukiwane wodą. Dolina potoku Terebowiec, 770 m n.p.m., GG6050. Gatunek nowy dla Karpat Wschodnich (Kondratyuk i in. 2003; Kościelniak, Kiszka 2003, 2005). W Polsce bardzo rzadki, znany z kilku stanowisk, wymierający (Fałtynowicz 2003; Cieśliński i in. 2003).

Odszukano także trzy rzadkie w Polsce gatunki podawane przez Glanca i Tobolewskiego (1960) z dzisiejszego obszaru BdPN, które do chwili obecnej uważane były na tym terenie za wymarłe:

Alectoria ochroleuca (Hoffm.) A. Massal. – darnie mchów na grani. Krzemień, 1300 m n.p.m., GG6083. Takson ten występuje dość licznie w dwóch miejscach na mchach pokrywających skałki na NE wystawie. Glanc i Tobolewski (1960) podawali go z Krzemienia oraz Tarnicy, na której obecnie nie został stwierdzony.

Bryoria bicolor (Ehrh.) Brodo & D. Hawksw. – Kora buka, pomiędzy mchami. Góra Kamienna, zbocze NE, pod szczytem, 1180 m n.p.m., GG6889. Na stanowisku zanotowano pojedyncze plechy. W polskich Karpatach Wschodnich znany już od XIX w. z okolic Ustrzyk Dolnych (Boberski 1886). W latach 60. Glanc i Tobolewski (1960) opublikowali dość liczne stanowiska z terenu obecnego Bieszczadzkiego Parku Narodowego m.in.: w Puszczy Bukowej, na Połonach Wetlińskiej i Caryńskiej, na Bukowym Berdzie, Krzemieniu i Haliczu. Nie został obecnie potwierdzony na żadnym historycznym stanowisku. W Polsce gatunek na granicy wymarcia (Cieśliński i in. 2003), chroniony.

Icmadophila ericetorum (L.) Zahlbr. – wisząca darń mchu na skałkach o wystawie NE. Halicz, skałki na zachodnim zboczu, 1230 m n.p.m., GG6095. Zanotowano tam pojedynczą plechę o średnicy 6 cm. Gatunek ten występował w latach 50. i 60. na Krzemieniu, Tarnicy, Bukowym Berdzie i w Puszczy Bukowej nad górną Solinką. Obecnie nie został tam ponownie odszukany. W Polsce gatunek wymierający (Cieśliński i in. 2003), chroniony.

Prowadzone w 2006 roku badania terenowe rozszerzyły listę porostów znanych z polskich Karpat Wschodnich o 9 gatunków. Ich aktualna liczba wynosi 622. Oszukano także takson nowy dla całych Karpat Wschodnich – *Verrucaria atroviridis*. Aktualna lista porostów Bieszczadzkiego Parku Narodowego i jego otuliny liczy 516 taksonów.

Literatura

- Bielczyk U., Lackovičová A., Farkas E. Ee., Lökös L., Liška J., Breuss O., Kondratyuk S. Ya. 2004. Checklist of lichens of the Western Carpathians. W: Szafer Institute of Botany, Polish Academy of Sciences, Kraków, 181 pp.
- Boberski W. 1886. Systematische Übersicht der Flechten Galiziens. – Verh. zool.-bot. Ges. Wien, 36: 1–44.
- Cieśliński S., Czyżewska K., Fabiszewski J. 2003. Czerwona lista porostów wymarłych i zagrożonych w Polsce. Monogr. Bot. 91: 13–62.
- Fałtynowicz W. 2003. The lichens, lichenicolous and allied fungi of Poland – an annotated checklist. W: Szafer Institute of Botany Polish Academy of Sciences, Kraków, 435 pp.
- Glanc K., Tobolewski Z. 1960. Porosty Bieszczadów Zachodnich. Poz. Tow. Przyj. Nauk, Wydz. Mat.-Przyr. Prace Komis. Biol. 21, 4: 1–108.
- Kiszka J. 1994. Nowe i rzadkie gatunki porostów Pogórza Przemyskiego. Arboretum Bolestraszyce 2: 123–124.
- Kondratyuk S. Ya., Popova L. P., Lackovičová A., Pišút J. 2003. A catalogue of Eastern Carpathians Lichens. M. H. Kholodny Institute of Botany. Kiev-Bratislava. 264 pp.
- Kościelniak R. 2004. Porosty (*Lichenes*) Bieszczadów Niskich. Fragmenta Floristica et Geobotanica Polonica. Supplementum 5; 3–164.
- Kościelniak R., Kiszka J. 2003. The lichens and allied fungi of the Polish Eastern Carpathians. In: Biodiversity of the Polish Carpathians vol. 1. "The lichens and allied fungi of the Polish Carpathians – an annotated checklist" (eds. U. Bielczyk), pp 233–294.
- Kościelniak R., Kiszka J. 2005. A supplement to the lichen checklist of the Eastern Carpathians. Roczniki Bieszczadzkie 13: 235–244.

Summary

The paper presents localities of 12 lichen species, as well as 1 fungus species connected with lichens, which are new to the Bieszczady National Park. *Verrucaria atroviridis* is new to the Eastern Carpathians. Moreover, the authors enumerate new localities of 3 rare in Poland species, which were recorded by Glanc and Tobolewski (1960) within the present-day Bieszczady National Park and which – so far – were considered extinct in this area: *Alectoria ochroleuca*, *Bryoria bicolor* and *Icmadophila ericetorum*.